

Voortzetting van de gesprekken met de gemeentepolitiek

Voor lokale grootoudergroepen — vervolg op de Toekomstmeter

Doel van dit document

Dit document helpt lokale groepen om het gesprek met het gemeentebestuur (college van B&W) en de gemeenteraadsfracties opnieuw op te pakken. Centraal staan twee vragen:

- Wat is er terechtgekomen van de twee speerpunten die eerder uit de Toekomstmeter naar voren kwamen?
- Hoe staat het met de overige belangrijke thema's uit de Toekomstmeter, en hoe brengen we die opnieuw onder de aandacht?

Gebruik dit document als leidraad voor de voorbereiding, het gesprek zelf en de terugkoppeling naar de eigen groep en naar de landelijke organisatie.

Deel 1 — Terugblik: wat is er gedaan met de twee speerpunten?

Bij eerdere gesprekken zijn twee concrete speerpunten meegegeven aan bestuur en fracties. Dit is het moment om na te vragen wat daarvan is gerealiseerd, in voorbereiding is, of is blijven liggen.

Speerpunt 1: Een coördinerend wethouder voor klimaatbeleid

Vraag na:

- Is er een wethouder aangewezen die klimaatbeleid als coördinerende portefeuille heeft, of blijft klimaat versnipperd over meerdere portefeuilles (bijvoorbeeld duurzaamheid, ruimtelijke ordening, mobiliteit, sociale zaken elk apart)?
- Als er een coördinerend wethouder is: wat houdt die coördinatie concreet in? Heeft deze wethouder doorzettingsmacht, een eigen budget, of vooral een aanjaagfunctie?
- Hoe verloopt de afstemming tussen de verschillende portefeuilles die met klimaat te maken hebben?
- Is er een collegebreed klimaatplan met heldere verantwoordelijkheden, of ontbreekt dat nog?

Mogelijke vervolgvragen aan fracties:

- Heeft de raad hier ooit een motie of aangenomen voorstel over gehad?
- Is de fractie bereid dit opnieuw te agenderen als het nog niet geregeld is?

Speerpunt 2: Een (virtuele) CO₂-prijs, zodat toekomstige generaties niet de rekening betalen

Vraag na:

- Wordt er bij gemeentelijke investeringen en aanbestedingen al gerekend met een interne of virtuele CO₂-prijs?
- Zo ja: welk bedrag per ton CO₂ wordt gehanteerd, en bij welke type besluiten (bijvoorbeeld vastgoed, wegenbouw, inkoop, subsidies)?
- Zo nee: is het onderwerp wel eens besproken, en wat waren de bezwaren of belemmeringen (bijvoorbeeld wettelijke ruimte, gebrek aan capaciteit, politieke prioriteit)?
- Is er een koppeling gelegd met de gemeentelijke begroting of met de klimaatbegroting/broeikasgasbudget, zodat kosten van uitstel zichtbaar worden?

Mogelijke vervolgvragen aan fracties:

- Ziet de fractie een virtuele CO₂-prijs als een bruikbaar sturingsinstrument?
- Is men bereid dit als raadsvoorstel of motie opnieuw in te dienen of te steunen?

Format voor de terugkoppeling

Voor beide speerpunten is het handig om per gesprek kort vast te leggen:

- Status: gerealiseerd / deels gerealiseerd / in voorbereiding / niet opgepakt / onbekend

- Toelichting van bestuur of fractie
- Vervolgstap die is afgesproken (en met wie, en voor wanneer)

De landelijke werkgroep Klimaatbeleid Gemeenten ontvangt graag de resultaten van deze terugkoppeling zo mogelijk vóór 31 oktober 2026, zodat we een landelijk beeld kunnen tonen.

Deel 2 — De overige thema's uit de Toekomstmeter

Naast de twee speerpunten kwamen uit de Toekomstmeter meerdere thema's naar voren die het waard zijn om opnieuw met de fracties te bespreken. Hieronder per thema een aantal kernvragen als startpunt. Pas ze aan op basis van de lokale uitkomsten van de Toekomstmeter in uw eigen gemeente. Gebruik ook het handboekje bij de Toekomstmeter. En de Analyse van de uitkomsten.

Energietransitie / warmtetransitie

- Ligt de gemeente op koers met de Transitievisie Warmte en het lokale energieplan?
- Hoe wordt bewoners geholpen bij verduurzaming (isolatie, warmtepompen, aansluiting op warmtenetten), met extra aandacht voor mensen met een kleinere portemonnee?
- Wat is de voortgang van zon- en windprojecten, en hoe wordt lokaal eigenaarschap daarbij geregeld?

Biodiversiteit

- Is er een uitvoeringsplan voor biodiversiteit (bijvoorbeeld natuurinclusief groenbeheer, minder maaien, minder verharding)?
- Hoe wordt biodiversiteit meegewogen bij nieuwbouw en herinrichting van de openbare ruimte?
- Zijn er meetbare doelen en wordt de voortgang gemonitord?

Hitte- en koeltebeleid

- Heeft de gemeente een hitteplan of hittestressanalyse, en welke maatregelen volgen daaruit (schaduw, groen, water, verkoeling in openbare gebouwen)?
- Is er extra aandacht voor kwetsbare groepen (ouderen, jonge kinderen) bij hitteperiodes?
- Worden nieuwe wijken hitte- en klimaatbestendig ontworpen?

Mobiliteit

- Hoe wordt de overstap naar lopen, fietsen en openbaar vervoer gestimuleerd?
- Wat gebeurt er met autoluwe of emissievrije zones, en hoe wordt daarover gecommuniceerd met bewoners?
- Is er beleid voor verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark en het doelgroepenvervoer?

Circulariteit

- Is er een circulair inkoopbeleid, en wordt dit ook echt toegepast bij aanbestedingen?
- Hoe wordt hergebruik en afvalscheiding gestimuleerd, en wat zijn de resultaten tot nu toe?
- Wordt circulariteit meegenomen bij bouw- en slooprojecten?

Klimaatrechtvaardigheid

- Hoe wordt voorkomen dat de kosten van de klimaattransitie onevenredig terechtkomen bij mensen met een lager inkomen?
- Is er aandacht voor energiearmoede, en welke concrete ondersteuning bestaat daarvoor?
- Worden bewoners en met name toekomstige generaties actief betrokken bij klimaatbesluiten (participatie, jongerenraad, inspraak)?

Praktische aanpak voor het gesprek

- Bepaal de insteek: één breed gesprek met wethouder(s) en fractievoorzitters, of aparte gesprekken per fractie. Een breed gesprek werkt goed voor de terugblik op de speerpunten; aparte gesprekken lenen zich beter voor verdieping per thema.
- Selecteer prioriteiten: kies uit Deel 2 niet alle thema's tegelijk, maar de 2 à 3 die lokaal het meest leven of het verst achterblijven.
- Vraag om concrete antwoorden: vraag steeds naar status, cijfers, planning en verantwoordelijke wethouder — vermijd dat het bij algemene intenties blijft.

- Leg afspraken vast: noteer wie wat toezegt en wanneer een volgende terugkoppeling volgt.
- Koppel terug: deel de uitkomsten met de eigen achterban en, indien van toepassing, met de landelijke organisatie, zodat lokale ervaringen ook elders bruikbaar zijn.

Bijlage: gespreksverslag (sjabloon)

Onderwerp	Status	Toelichting gesprekspartner	Afgesproken vervolgstap	Wanneer terugkoppelen
Coördinerend wethouder klimaat				
Virtuele CO2-prijs				
Energie-/ warmtetransitie				
Biodiversiteit				
Hitte-/koeltebeleid				
Mobiliteit				
Circulariteit				
Klimaatrechtvaardig heid				

